

СИМВОЛІКА ЧИСЛА «7» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА КИТАЙСЬКІЙ КУЛЬТУРАХ

Ян Хан (Китай)

Науковий керівник – доцент, к. психол. н. Моргунова Н.С.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

Число – одне з найголовніших понять математики. Поняття числа виникло ще в давнину. Воно застосовувалося людиною в практичних цілях, коли потрібним був кількісний опис, підрахунок якихось одиниць. Числа – це лічильний інструмент, що продовжує відігравати важливу роль у повсякденному житті людей. Раніше в українській мові слово «число» означало «знак», «символ», а «числити» – «значити», «думати», а також «записувати щось за допомогою знаків», «робити певні дії зі знаками. Процес утворення цього поняття був дуже довгий. Числа використовувалися не лише з практичною метою, вони сприймалися стародавніми людьми символічно, були відображенням уявлень людей про будову світу. «Кількість – це універсалія культури; образно-логічне уявлення узагальнень про красу, порядок, міру, гармонію, симетрію (асиметрію) тощо» [2, с. 5].

Розвиток суспільства та прогрес у різних його сферах «розмили» древні ставлення до чисел у свідомості сучасних людей, проте сприйняття, асоціації, пов'язані з вживанням того чи іншого числа, збереглися. Число 13, наприклад, в українців вважається нещасливим, а число 3 – щасливим. У різних культурах символіка чисел може бути різною. Так, при порівнянні символічного значення числа сім у китайців та українців спостерігається значна різниця.

У культурі Китаю сімка є найзагадковішим числом. Цю тезу підтверджують такі факти. По-перше, у давнину люди часто говорили: 反复其道, 七日来复, що означає «Сім днів – один цикл світу». Протягом семи днів небо та земля, світ можуть повторювати реінкарнацію (цикл) один раз.

Сімка символізувала нескінченність. По-друге, існує думка, що сімка – число щастя. Ця конотація відсилає до назви китайського дня всіх закоханих, що зветься 七夕. Пішло це від легенди про молодого чоловіка, який полюбив дочку Бога. Бог розлютився на нього і дозволив бачитися закоханим тільки 7-го числа 7-го місяця за місячним календарем.

Ще з давніх часів сімка у китайців також мала негативну конотацію. Пов'язано це з похоронними традиціями. Коли людина вмирала, панахида мала проводитися кожні сім днів. Усього було кілька панахид, які носять назви 头七 «перша сімка», 三 七 «третя сімка» і т. ін. Усього 49 днів. У дні панахид дух померлого може повертатися до будинку, і лише на 49 день він піднімається в небо. Тому сімка сприймається цього дня, як дуже нещасливе число. Це відбивається у сучасному побуті китайців. Наприклад, оператори мобільного зв'язку надають спеціальну послугу – абоненти можуть купити номер телефону без сімки.

Навпаки, в українській культурі сімка – особлива кількість, найчастіше вона має позитивну конотацію. Очевидно, одна з найважливіших причин – вплив християнської релігії. У православній числовій символіці сімка шанується церквою та зустрічається досить часто: сім смертних гріхів, сім таїнств, сім дарів Святого духу, семиденний піст тощо. У Біблії згадується такий порядок створення людства та світу загалом: Бог створив мир та людство за шість днів, а сьомий день – день його відпочинку.

Тим часом, як і у китайців, число «сім» в українців сприймається як магічне. З часів язичництва воно виступає взагалі як найбільш уживане число, що характеризує майже універсально все, що обчислюється у міфопоетичному космосі» [2, с. 6]. Носії української мови бачать сімку як символ досконалості, повноти, блага та щастя. Це відображається в українському прислів'ї «бути на сьомому небі від щастя», а також в інших приказках, прислів'ях і словосполученнях, наприклад: «Сім бід, одна відповідь», «Сім разів відміряй,

один раз відріж». Про людину, яка часто змінює свої рішення, має несталі переконання говорять, що у неї «сім п'ятниць у неділю», а про далекого родича кажуть, що він – «сьома вода на киселі». «Сім раз відмір, а один раз відріж» означає «добре зважити, перш ніж приступати до виконання якої-небудь справи». Про дуже злу людину (жінку, зокрема) говорять «баба сім миль з-за пекла». Про забагато зайвого – «сім мішків гречаної вовни», «сім мішків гречаного Гаврила». Якщо хтось став кращим, про це кажуть «як сім баб пошептало йому». Зустрічається це число і в народних загадках: «Сім братів, літами всі рівні, а іменами різні. Відгадай, – хто ми?» (Дні тижня).

Коли жінки сходились пекти весільний коровай, то несли з собою обов'язково муку, яйця, масло, цукор. Все це приймала весільна господиня і клала в одну посудину. Це було колись повною формою взаємодопомоги, а також мало на меті міцніше скріпити молоду сім'ю. Про це співали у весільній пісні:

Ми на коровай ідемо.
На коровай муку несемо.
Ще й рожевії квіти,
Щоб любилися діти.
Несем меду гарнець,
Несем сім кіп яєць,
Ще й рожевії квіти,
Щоб любилися діти.
Несем грудку масла,
Щоб коровай вдався.
А хто угадає, що в нашому короваї
З семи криниць водиця,
З семи млинів мукиця,
З семи городів квіти,
Щоб любилися діти

У різних районах України по-різному: в одних борошно для короваю змелено на семи жорнах, і переховано воно сім літ, сіль для нього везли на семи возах, масло збито з семи макітер, які стояли в семи хатах; в інших – масло збито з молока від семи корів, до короваю докладено сім кіп яєць, які знесли сім білих кур [1] .

Існувало повір'я, що через сім літ зозуля перемінюється на яструба, що дитина семи років бачить домового, що бувають особливі багатирі-семилітки, а також мудрі дівчатка-семилітки. Всім відомі такі українські казки, як «Семиліточка», «Про сімох братів гайворонів і їхню сестру». У казках наймит дістає сім зерен, а герой по сім хлібин. Чудодійне значення мають сім вод, а є таке, що й «у семи водах не обмиєш». У Біблії ми читаємо, як Петро питає Христа, скільки разів треба прощати образи, на що Христос відповідає: «Не скажу тобі – до семи раз, а до сімдесят семи».

Число сім споконвіку супроводжує хлібороба в праці і у відпочинку – він працює «до сьомого поту» і може перебувати «на сьомому небі» від радості, від щастя.

Отже, число сім в українській культурі, на відміну від китайської, асоціюється частіше з позитивним і щасливим.

Числівник «сім», як й інші числівники, у цих двох культур використовуються досить часто. І розуміння їхньої символіки сприяє успішній комунікації між китайцями та українцями.

Список джерел:

1. Дудар Г. Числа в українській етнокультурі. URL: <https://docs.google.com/document/d/1XxsV-xedyA9gKcQA84S9G-F0ZA0nipCLtALx60mD6zU/edit>
2. Жаворонок В. Знаки української етнокультури. Словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 210 с.